

PRVNÍ KAPITOLA

O STOPOVÁNÍ

Detektivovo odborné sledování zůstane nepovšimnuto, ale ne proto, že není ničím pozoruhodné. Spíše to bude vypadat, že detektiv k podezřelému neodmyslitelně patří jako jeho stín.

Pro případ, že byste detaily mylně považovali za stopu, povšimněte si, že pan Charles Unwin, celoživotní obyvatel tohoto města, jezdil na svém kole do práce každý den, i za deště. Vynalezl metodu, jak ponechat svoje paraple otevřené a šlapat při tom do pedálů: zahákl držadlo deštníku za řídítka kola. Tato metoda snižovala ovladatelnost bicyklu. Snižovala také rozsah Unwinova zorného pole, ale pokud byl na programu neoficiální výlet na Hlavní nádraží z neoficiálních důvodů, pak bylo záhodno očekávat určitá rizika.

Přestože byl Unwin od přírody nenápadný, jako cyklista a paraplista byl vidět až až. Davy pěších občanů se okamžitě rozestupovaly před cinkáním jeho zvonku, matky k sobě pevně tiskly své děti a děti otevíraly ústa nad velkolepostí jeho jízdy. Na křižovatkách se vyhýbal očnímu kontaktu s řidiči dopravních prostředků, aby nevyvolal mylný dojem, že by jim mohl uhnout z cesty. Dnes nestihl vyjet podle plánu. Připálil ovesnou kaši, vzal si špatnou

kravatu a skoro si zapomněl nandat náramkové hodinky. To všechno kvůli snu, který se vynořil těsně před probuzením, kvůli snu, který ho ještě nyní sužoval a rozptyloval. Začal mít mokro v botách, a tak se opřel do pedálů ještě víc.

Slezl z kola na chodníku před západním vstupem na Hlavní nádraží a připoutal bicykl ke kandelábru lampy. Otočné dveře nepřetržitě kroužily a vysunovaly přitom do deště cestující i s černými deštníky, které rozkvétaly v rychlém sledu za sebou jako obří černé květy. Unwin sklopil deštník a vklouzl dovnitř. Než se vnořil do tlačenice, ještě si stihl zkontrolovat čas.

Náramkové hodinky, dar Agentury za dvacet let věrné služby, nepotřebovaly nikdy natáhnout a byly seřizeny tak, aby na vteřinu přesně odpovídaly času na krychli se čtyřmi ciferníky, umístěné nad informační budkou přímo v srdci Hlavního nádraží. Bylo dvacet tři minut po sedmé hodině ráno. To znamenalo, že má přesně tři minuty, než se žena v kostkovaném kabátě a s vlasy pevně přišpendlenými pod šedivým kloboučkem objeví u jižního východu.

Popošel do fronty u snídaňového vozíku a muž, co stál v řadě první, si objednal kávu, se dvěma cukry a bez smetany.

„Dneska to jde pomalu, co?“ prohodil Unwin, ale muž stojící před ním neodpověděl, protože nejspíš Unwina podezřívá z nějaké kličky, díky níž ho chtěl připravit o místo ve frontě.

Stejně bylo pro Unwina jistější se konverzaci vyhnout. Kdyby se někdo ptal, proč začal chodit každé ráno na Hlavní nádraží, když jeho kancelář je jenom sedm bloků od jeho

bytu, řekl by, že si tam zašel na kávu. Ale to by byla lež a on doufal, že ji nikdy nebude muset vyslovit.

Unaveně vyhlížející chlapec, kterého pověřili péčí o přístroje na vozíku, z nichž se kouřilo – podle jmenovky Neville –, vždycky zamíchal cukr v hrníčku po každé další lžičce. Muž, který čekal na svou kávu, se dvěma cukry a bez smetany, pohlédl na hodinky a Unwin věděl, aniž by zkontroloval čas, že ta žena v kostkovaném kabátě sem dorazí, tedy spíš tam, na jižní konec nádražní haly, za méně než minutu. Kávu už ani nechtěl. Ale co kdyby se ho někdo zeptal, proč chodí na Hlavní nádraží každé ráno v tutéž dobu, a on by řekl, že si přišel pro kávu, a v ruce by žádnou nedržel? Horší než lež je lež, které nikdo nevěří.

Když na Unwina přišla řada, aby si objednal, Neville se ho zeptal, jestli si dá smetanu a cukr.

„Pouze kávu. Pospěšte si, prosím.“

Neville naléval kávu s velkou opatrností, s ještě větší přiklopil víčko na hrnek a pak jej zabalil do papírového ubrousku. Unwin si jej od něj vzal a zmizel dřív, než se chlapci podařilo vylovit drobné.

Ranní houfy přespolních cestujících se náměsíčně pohybovaly v šumu ohlašovaných stanic a šustění novin. Unwin zkontroloval své neustále natažené, neustále natahované hodinky a horká káva zpod netěsnícího víčka mu kapala na prsty. Následovala další muka. Aktovka mu narazila do kolen, deštník začal sklouzávat z podpaží a podrážky bot skřípěly po mramorové podlaze. Ale nic ho nemohlo odradit. Nikdy nepřišel pozdě. Před ním čněl vznešený oblouk vstupní brány nástupiště číslo čtrnáct a bylo přesně dvacet

šest minut po sedmé. A žena v kostkovaném kabátě, s pevně přišpendlenými vlasy pod šedým kloboučkem, vplula otočnými dveřmi do zelenkavého světla Hlavního nádraží.

Vyklepala vodu z deštníku a zadívala se nahoru na klenu-
tý strop jako na nebe, které hrozilo dalším deštěm. Dvakrát
kýchla do ruky v rukavičce. Unwin zaznamenal tuto variaci
při jejím příjezdu se zaníceností archiváře, který má před se-
bou nově odhalené dokumenty. Její cesta přes nádraží pro-
běhla bez jediného zakolísání. Třicet devět kroků (nikdy to
nebylo méně než třicet osm a nikdy více než čtyřicet) ji do-
vedlo na obvyklé místo, několik kroků od brány. Měla zrůžo-
vělé tváře a pevně třímala deštník. Unwin vytáhl z kapsy ka-
bátu hodně opotřebovaný jízdní řád. Předstíral, že si v něm
se zájmem čte, a přitom spolu (každý sám) čekali.

Kolik takových rán tam asi už stála, než si jí poprvé vši-
ml? A čí obličej doufala, že najde v tom vystupujícím hou-
fu? Byla krásná takovým tichým způsobem, jakým zkrásní
osamělí, nenápadní lidé těm, kteří si jich všimnou. Někdo
nedodržel daný slib? Úmyslně, nebo z nějakého nenadálého
neštěstí? Jako úředník Agentury neměl v popisu práce za-
obírat se tím příliš do hloubky ani provádět jakékoli aktivity
podobné vyšetřování. Před osmi dny šel na Hlavní nádraží,
dokonce si obstaral lístek, jelikož uvažoval, že by město na
čas opustil. Ale když uviděl ženu v kostkovaném kabátě, zů-
stal. Pohled na ni ho nutil k dalším úvahám a nyní zjišťoval,
že již není schopen ten proud úvah zastavit. Tohle byly ne-
oficiální pochůzky a ona byla jeho neoficiálním důvodem.

Od kolejí se zvedl přízemní vánek a rozvlnil lem jejího
kabátu. Vlak ve dvacet sedm přijel na nádraží s jednomi-

nutovým zpožděním jako obvykle. Pauza, zasyčení: svítící dveře se rozevřely dokořán. Přes sto černých pláštěnek se naráz vyvalilo z vlaku a rozešlo se směrem k východu. Jediný proud cestujících se k ženě přibližoval a rozděloval se kolem ní na dva. Stála na špičkách a rozhlížela se střídavě na obě strany.

Proběhla kolem ní poslední pláštěnka. Nikdo z cestujících si ji nevyzvedl.

Unwin vrátil jízdní řád do kapsy, dal si pod paži deštník, zdvihl aktovku, pak kávu. Osamělosti této ženy si nikdo ne všiml: měl by se cítit vinen, že se mu ulevilo? Dokud si ji nikdo nevyzvedne, budou její návštěvy Hlavního nádraží pokračovat, a tím pádem i ty jeho. Nyní kráčela dál zpátky k otočným dveřím, Unwin šel za ní; sladil svůj rytmus chůze s jejím tak, že nakonec krácel ke svému kolu jen pár kroků za ní.

Byl tak blízko, že viděl chomáčky hnědých vlasů, které jí vyklouzly zpod kloboučku. Mohl dokonce spočítat pihy na její šíji, ale to číslo zatím nemělo žádný význam; všechno bylo zahaleno tajemstvím. Stejně jako předcházející ráno a těch sedm předtím Unwin toužil veškerou mocí své dušičky, aby se čas zastavil podobně jako vlak na konci kolejí.

A tohle ráno se opravdu zastavil. Žena v kostkovaném kabátě upustila deštník. Otočila se a podívala se na něj. Její oči – nikdy je neviděl z takové blízkosti – měly barvu matného stříbra na starých zrcadlech. Očíslované panely na příjezdových a odjezdových tabulích znehybněly. Hlášení o vlacích zmlklo. Čtyři vteřinové ručičky na čtyřech cifernících se chvěly na místě. Strojek Unwinových neustále natažených náramkových hodinek se zastavil.

Podíval se dolů. Její deštník ležel na zemi mezi nimi. Ale měl plné ruce a zem byla tak daleko.

Někdo za ním řekl: „Pan Charles Unwin?“

Řády zase ožily, hodiny se vzpamatovaly, stanice pokračovala ve svém šumu. Baculatý muž v obleku se vzorem rybí kosti na něj zíral zelenožlutýma očima. Ťukal prstem pravé ruky o krempu svého klobouku, který držel v té levé. „Pan Charles Unwin,“ opakoval, tentokrát už ne jako otázku.

Žena v kostkovaném kabátě prudkým pohybem zvedla deštník a odešla. Muž v obleku se vzorem z rybí kosti stále čekal.

„Káva,“ začal Unwin s vysvětlováním.

Muž ho ignoroval. „Tudy, pane Unwine,“ řekl a gestikuloval kloboukem směrem na sever nádraží. Unwin se otočil, ale žena už zmizela v otočných dveřích.

Co jiného mohl dělat než toho muže následovat? Znal jeho jméno – mohl také znát jeho tajemství, vědět o jeho neoficiálních pochůzkách z neoficiálních důvodů. Vyprovodil Unwina po dlouhé chodbě, na které muži usazení v železných židlích četli noviny a šikovní hoši jim leštili boty.

„Kam jdeme?“

„Někam, kde můžeme mluvit o samotě.“

„Přijdu pozdě do práce.“

Muž v obleku se vzorem z rybí kosti otevřel peněženku a ukázal odznak Agentury, který ho identifikoval jako Samuela Pitha, detektiva. „Vy už pracujete,“ řekl, „teď právě začínáte. A to znamená, že jste v práci o půl hodiny dřív, pane Unwine.“

Vstoupili do druhé chodby, temnější než ta první, která byla posetá řadou značek upozorňujících na mokrou podlahu. Stál tu muž v šedých montérkách a klouzavým pohybem vyráběl na mramorové podlaze umouněným mopem pomalé, bezděčné oblouky. Podlahu pokrývaly rudé a oranžové dubové listy, jež tam nejspíš vnesl cestující, který přijel dřívějším vlakem.

Detektiv Pith si odkašlal, správce se k nim pomalu přisoual, odsunul jim z cesty jednu ze značek a dovolil jim oběma projít.

Podlaha byla dokonale suchá. Unwin mrkl do správcova kbelíku. Byl prázdný.

„Teď mě dobře poslouchejte,“ řekl detektiv Pith. Zdůraznil svá slova tím, že klepal krempou svého klobouku o Unwinovu hrud'. „Vy jste ale divnej týpek. Máte zvláštní zvyky. Každý ráno tenhle týden, ve stejném čase, je Charles Unwin zase na Hlavním nádraží. Ne kvůli vlaku ovšem. Má byt pouhých sedm bloků od své kanceláře.“

„Chodím sem pro –“

„Do háje, Unwine, mlčte. Máme rádi, když si naši soukromí detektivové udrží pár tajemství sami pro sebe. Strana devadesát šest Příručky.“

„Já nejsem soukromý detektiv, pane. Jsem úředník, čtrnácté patro. A mrzí mě, že jste se mnou takhle promarnil čas. Zdržel jsem nás oba.“

„Už jsem vám řekl,“ zavyl Pith, „že již v práci jste. Zapomeňte na čtrnácté patro. Hlaste se v místnosti číslo 2919. Byl jste povýšen.“ Z kapsy svého kabátu vytáhl útlou knihu v pevné vazbě. Byla zelená a zlatým písmem na ní stálo: *Pří-*

ručka pravého detektiva. „Standardní výtisk,“ řekl. „Mockrát mi zachránila život.“

Unwin měl pořád plné ruce, takže mu Pith knihu strčil do aktovky.

„Tohle je omyl,“ řekl Unwin.

„Ať je to, jak chce, někdo si vás všiml. A neexistuje žádný způsob, jak se opětovně stát nenápadným.“ Zíral na Unwina dál. Jeho výrazné černé obočí se zkrabatilo, rty mu ztuhly, a získaly tak na přísnosti. Ale když promluvil, jeho hlas byl tišší, dokonce laskavý. „Neměl bych z toho dělat vědu, ale poslouvejte. Váš první případ by měl být jednoduchý. Sakra, aspoň ten můj byl. Ale vy jste v tomhle namočený trochu víc, Unwine. Možná proto, že jste v Agentuře tak dlouho. Nebo možná máte nějaké přátele, nebo nějaké nepřátele. Mě se to netýká, vážně. Chci tím říct –“

„Prosím,“ řekl Unwin, a kouknul na hodinky. Bylo sedm třicet čtyři.

Detektiv Pith máchl rukou, jako by odháněl kouř. „Stejně jsem už řekl víc, než jsem měl. Věc se má tak, Unwine, že si budete muset obstarat nový klobouk.“

Tenhle zelený plstěný byl jeho jediný. Nedovedl si představit, že by na své hlavě nosil něco jiného.

Pith si nasadil svůj vlastní s promáčknutým dýnkem a narazil si ho do čela. „Jestli se ještě někdy uvidíme, tak se neznáme, jasný?“ Luskl prstem směrem ke správci: „Nashle, Artie.“ Oblek se vzorem rybí kosti zmizel za rohem.

Správce se vrátil ke svému vytírání suché podlahy suchým mopem, k přesouvání hromádek dubového listí z jednoho konce chodby na druhý. Ve zprávách, které

Unwin získával každý týden od detektiva Sivarta, se často dočítal o těch, kteří věděli o nějakých aspektech případů přesto, že nebyli zaměstnanci Agentury. Kteří, jak by detektiv možná napsal, „na tom pracovali“. Že by ten správce byl jedním z nich?

Jeho jmenovka byla vyšitá rudými písmeny do obloučku.
„Pan Arthur?“

Arthur pokračoval v práci a Unwin musel uskočit, aby unikl širokému pohybu jeho mopu. Měl zavřené oči a lehce otevřená ústa. Vycházel z nich zvláštní zvuk, hluboký šepot. Unwin se předklonil blíž, aby lépe porozuměl slovům.

Ale žádná slova neexistovala, nebylo čemu rozumět. Správce chrápal.

Unwin odhodil kelímek s kávou venku do koše a rychle pohlédl směrem k centru na šedou, monolitickou centrálu Agentury, jejíž nejvyšší patra halil hustý déšť. Před mnoha lety si přiznal, že se mu vzhled té budovy nezamlouvá: její stín byl příliš dlouhý, kámen jejích zdí příliš studený a připomínal hrobku. Je lepší, napadlo ho, pracovat uvnitř takového místa, než ho přes den zahlédnout.

Aby nahnal ztracený čas, odvážně se pustil prolukou mezi domy, o které věděl, že je stěží dost široká na to, aby se do ní vešel jeho otevřený deštník. Bicykl skákal a řinčel po starých kočících hlavách a kovové cvočky na drátech deštníku drásaly zdi po obou stranách uličky.

V duchu si už začal načrtávat zprávu, která by nejlépe charakterizovala jeho povýšení; v jeho konceptu se „povýšení“ objevovalo vždy v uvozovkách, neboť ponechat

jej bez nich by znamenalo přiznat mu přílišnou hodnotu. Chyby se v Agentuře téměř nevyskytovaly. Byla to rozsáhlá organizace, bohužel složená z příliš velkého množství kanceláří a oddělení. Bylo jasné, že vznikla chyba, že došlo k jejímu přehlédnutí, a co na tom bylo nejhoršího – chyba se rozmnožila.

Zpomalil, aby bezpečně projel střepy z rozbitých lahví poházených po zemi. Při odbočování se žebra jeho deštníku ohnula na opačnou stranu. Očekával, že každým okamžikem uslyší osudné zasyčení prasklé pneumatiky, ale jeho bicykl projel bez nehody.

Ta chyba, kterou mu Pith přinesl na Hlavní nádraží, se nyní stala Unwinovým břemenem. Přijal ji, když ne s radostí, tak alespoň posílený vědomím, že jako jeden z nejzkušenějších úředníků čtrnáctého patra je nejlépe připraven takovou kalamitu vyřešit. Tento fakt by byl cítit z každé stránky zprávy. Jeho nadřízený, který bude revidovat závěrečnou verzi, se po jejím dočtení opře o opěradlo a řekne si: „Díky bohu, že to byl pan Charles Unwin, a ne nějaká slabší povaha, na koho tenhle úkol padl.“

Unwin šlápl prudce do pedálů, aby se vyhnul smyku. Z druhého konce uličky vystřelilo hejno holubů a společně s ním vyrazilo do deště.

Za celou tu dobu v Agentuře nikdy nenarazil na problém, který by neměl řešení. Epizoda z dnešního rána, ač neobvyklá, jistě nebude výjimkou. Byl si jistý, že celá záležitost bude vyřízena do oběda.

Přestože před sebou Unwin měl takové povinnosti, zjistil, že znovu přemýšlí o snu, který se mu zdál před pro-

buzením a který s ním tak zamával a rozrušil ho. Který způsobil, že připálil vločky a málem zmeškal ženu v kostkovaném kabátě.

Povahou byl úzkostlivý snílek, schopný si vyvolat „noční snění“ s jasnozřivostí, jejíž výjimečnosti si byl vědom. Nebyl však zvyklý na šok z tak neodbytné představy, která navíc nevypadala jako jeho vlastní, ale spíš jako oficiální komuniké.

V tom snu se zvedl z postele a šel se vykoupat, ale zjistil, že vana je obsazena cizincem, který na sobě až na klobouk neměl vůbec nic a seděl v husté kupě mýdlových bublin. Kolem jeho hrudníku byly zašpiněny šedým popelem z doutníku. I cizincova kůže byla šedá, stejně jako rozmazaný tisk jeho novin a přes sprchový závěs měl přehozený vyboulený šedý plášť. Jen uhlík cizincova doutníku byl barevný; svítil s takovou intenzitou, že pára nad vanou v jeho záři zrudla.

Unwin stál ve dveřích s čistým ručníkem přes ruku a županem pevně utaženým kolem pasu. Proč, přemýšlel udiveně, by se někdo složitě vloupával do jeho bytu jen proto, aby byl přistižen, jak si dopřává horkou koupel?

Cizinec nic neříkal. Zvedl z vody jednu nohu a začal si ji drhnout kartáčem s dlouhou rukojetí. Když byl hotov, namydlič štětiny kartáče znovu a pomalu proměňoval mydlinky na mýdlovou pěnu. Pak si začal drhnout druhou nohu.

Unwin se sklonil, aby si obličej pod kreprou lépe prohlédl, a uviděl těžkou, neoholenou čelist, kterou znal jen z novinových fotografií. Byl to pracovník Agentury, za jehož spisy byl právě on zodpovědný.

„Detektive Sivarte,“ řekl Unwin, „co děláte v mé vaně?“

Sivart upustil kartáč do vody a vyndal si doutník z úst. „Žádná jména,“ řekl. „Rozhodně ne moje. Nevíme, kdo by nás mohl slyšet.“ Uvolnil se a vklouzl ještě hlouběji do bublin. „Ani netušíte, Unwine, jak náročné bylo tohle setkání zorganizovat. Věděl jste, že nám detektivům neřeknou, kdo jsou naši úředníci? Celé ty roky jsem posílal své zprávy do čtrnáctého patra. Vám, jak se ukázalo. A vy zapomenete.“

Unwin zvedl paže na znamení protestu, ale Sivart po něm mávl doutníkem a řekl: „Když Enoch Hoffmann ukradl Dvanáctého listopadu a vy jste se podíval do ranních novin a uviděl, že z pondělí jsme se přesunuli rovnou ke středě, zapomněl jste jako všichni ostatní na čtvrtek.“

„Dokonce i restaurace vynechaly své čtvrteční speciality,“ ohradil se Unwin.

Sivartův oharek se rozzářil ještě víc do ruda a z vany se zvedlo víc páry.

„Zapomněl jste také na mé narozeniny,“ řekl. „Žádné přání, nic.“

„Nikdo neví, kdy máte narozeniny.“

„Mohl jste na to přijít. Znáte moje spisy líp než kdokoli jiný. Víte, že jsem se v nich mýlil, naprosto zmýlil. Takže jste moje největší šance. Tentokrát se prosím snažte, ano? Pokuste se něco si zapamatovat. Pamatujte si toto: kapitola osmnáct. Rozumíte?“

„Ano.“

„Zopakujte to: kapitola osmnáct.“

„Kapitola slon,“ řekl Unwin, aniž by chtěl.

„To je marné,“ zamumlal Sivart.

Normálně by Unwin nikdy neřekl „slon“, když chtěl říct „osmnáct“, dokonce ani ve spánku ne. Ale jak byl dotčen Sivartovým osočením, vyhrkl špatné slovo, protože si kdysi dávno uložil do zaprášeného šuplíku své mysli informaci o tom, že sloni nikdy nezapomínají.

„Ta dívka,“ říkal Sivart a Unwin měl dojem, že se mu detektiv chystá vysvětlit něco důležitého. „Mýlil jsem se v ní.“

Potom, jako by vyvoláno Unwinovou chybou, zaznělo naplno troubení – nezaměnitelné ohlášení slona.

„Nemáme čas!“ vykřikl Sivart. Roztáhl sprchový závěs. Místo kachlíkové zdi spatřil Unwin tančící světla poutové jízdy a pruhované špičaté stany, pod nimiž klesaly a vyskakovaly neurčité tvary. Byly tam střelnice, kolo štěstěny, klece se zvířaty a kolotoč. Všechno bylo v pohybu, všechno se točilo pod kroužícími hvězdami. Slon zase zatroubil, tentokrát to byl vysoký zvuk staccata, a Unwin musel vypnout budík, aby ten zvuk zastavil.